

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kamu ihaleleri 4734 sayılı kanunla düzenleme altına alınmıştır. Kamu İhale Kanunu ile kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlenmiştir.

Kanun ilk yayımlandığında, uluslararası ihale uygulamalarına paralellik sağlamak amacıyla; açık ihale usulü, belli istekliler arasında ihale usulü, pazarlık usulü ve doğrudan temin olmak üzere dört ihale usulü belirlenmiştir. Ancak, 15.08.2003 tarih ve 25200 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ve kabul tarihi 30.07.2003 olan 4964 sayılı “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un” 12. maddesi ile 4734 sayılı Kanun’un ihale usullerinin sayıldığı 18’inci maddesinde yapılan değişiklikle doğrudan temin bir ihale usulü olmaktan çıkarılmıştır. Dolayısıyla 4734 sayılı kanun kapsamında uygulanmakta olan açık ihale usulü, belli istekliler arasında ihale usulü ve pazarlık usulü olmak üzere üç adet ihale usulü bulunmaktadır.

İdarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde uygulanacak olan usullere 4734 sayılı kanunun 18’inci maddesinde yer verilmiştir. Buna göre idarelerce uygulanacak olan ihale usulleri;

Açık ihale usulü,

Belli istekliler arasında ihale usulü,

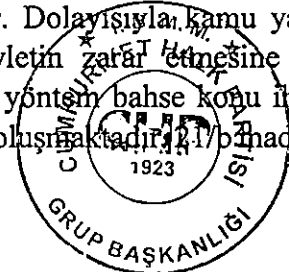
Pazarlık usulü, olmak üzere üç adettir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu şeffaflık ve çeşitli gerekçelerle Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı döneminde 200 kez değiştirilmiştir. Bu değişikliklerle birlikte kamu ihalelerinde en çok başvurulmuş ihale yöntemi Kamu İhale Kanunu’nun 21’nci maddesi b bendinde yer alan hükümler üzerine olmuştur.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunun 21/b maddesinde şöyle denilmektedir: “Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya (Ek ibare: 16/05/2018-7144/11 md.) yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.”

Kanun hükmünden de anlaşılacağı üzere 21/b maddesi kamu kurumları için doğal afetler, salgın hastalıklar gibi acil ve öngörülemeyen durumlarda başvurulması gereken bir yöntemdir.

Ancak gelinen noktada 21/b maddesi Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında en çok başvurulmuş ihale yöntemlerinden biri olmuştur. İhalelerde bu yöntemin kullanılması ile ihaleler davet edilen firmalar arasında pazarlık usulü ile yapılmaktadır. Dolayısıyla kamu yararına oluşacak rekabet ortamı tamamen ortadan kaldırılmakta, devletin zarar etmesine neden olmaktadır. Özellikle büyük ölçekteki ihalelerde başvurulmuş bu yöntem bahse konu ihalenin oldukça yüksek rakamlara bitmesine neden olmakta, kamu zararı oluşmaktadır. 21/b maddesine

göre yapılan ihaleler açık ihale usulü ile yapılmış olsaydı çok daha düşük rakamların ortaya çıkacağı aşikardır.

Son olarak seçim bölgem Çorum'da yıllardır beklenen hızlı tren hattı ihalesi 2024 yılının son gününde 21/b maddesine göre yapılmış ve normalin iki katına bir fiyatla ihale verilmiştir.

Ne Çorum'da ne Kırıkkale'de ne de ülke genelinde salgın hastalık, doğal afet gibi durumlar yaşanmadığı halde 21/b ye dayanılarak yapılan 120 kilometrelik Kırıkkale (Delice) – Çorum Hızlı Tren hattı ihalesi 75 milyar 352 milyon lira Yapı Merkezi İnşaat – YSE Yapı konsorsiyumuna verildi.

İhale edilen 75 milyar 532 milyon lira ile Kırıkkale'den başlayıp Samsun'da bitecek hattın tamamının yapılması mümkün iken yalnızca 120 kilometrelik kısmının bu kadar büyük paralara ihale edilmesi açık bir kamu zararıdır. Kırıkkale – Çorum hızlı tren ihalesi açık ihale usulü ile yapılmış olsaydı yurtiçi ve yurtdışından çok sayıda isteklinin katılması ve ihalenin yarı parasına sonuçlanması mümkündü.

Çorum için oldukça büyük anlam ifade eden hızlı tren hattının ihale edilmiş olması bizleri sevindirmiş olsa da ihalenin 21/b maddesine dayanılarak yapılması ve yapılacak sözleşmeye göre 10 yıl sonra bitirilecek olması da halkımızı üzmüş, devletimizi zarara sokmuştur.

21/b'ye göre yapılan çok sayıda ihale örneği verileceği gibi istisnai durumlarda başvurulacak bu ihale yönteminin sürekli kullanılır hale gelmesi devletin zararlarının katlanarak artmasına neden olmaktadır.

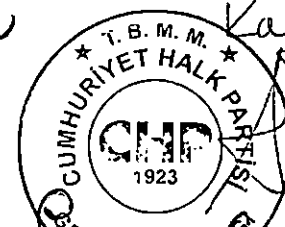
Bu nedenle Kamu İhale Kanunu'nda yapılan 200 değişikliğin amacını sorgulamak, 21/b maddesine göre kamu kurumlarının ve bakanlıkların yaptığı ihaleleri detaylı olarak incelemek, kamunun zararlarını tespit etmek amacıyla Anayasa'nın 98'nci maddesinin üçüncü fıkrası, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'nci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim. 13/02/2025

Ayşe Çöser
Ayşe Çöser

Gamze TAŞCİER
ANKARA MV.

Mehmet TAHTASIZ
Çorum Milletvekili

Deniz Demir
Ankara Milletvekili

10.4.9. Sayılı Meclis Araştırma Önergelerinin İmza Çizelgesi

[illegible]